

.....
Zatwierdzam

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

GMINY BRODY

NA LATA 2004 – 2006 ORAZ 2007 - 2013

ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Opracowanie: mgr inż. Jan Kosiela
mgr inż. Ernest Kumek

Brody 2004

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody	4
2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Brody	5
2.1. Położenie gminy Brody	5
2.2. Środowisko przyrodnicze	6
2.3. Turystyka	10
2.4. Ludność oraz sytuacja demograficzna i społeczna gminy	10
2.5. Zagospodarowanie przestrzenne	14
2.6. Infrastruktura techniczna	15
2.7. Własności nieruchomości	18
2.8. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	18
2.9. Aktywność gospodarcza mieszkańców oraz główni pracodawcy	22
2.10. Identyfikacja problemów	24
3. Zadania polegające na poprawie sytuacji w Gminie Brody	24
3.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	24
3.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu	27
3.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury	28
3.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego	28
3.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, w tym zmiany w strukturze zamieszkania	29
3.7. Lista zadań do zrealizowania	31
4. Realizacja zadań i projektów	32
4.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006	32
4.2. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2007-2013	37
5. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy Brody	39
6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	40
6.1. Priorytet 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	41
6.2. Priorytet 2. Rozwój lokalny	42
7. Plan finansowy realizacji zadań	44
7.1. Źródła finansowania Planu Lokalnego w latach 2004-2006	45
7.1. Źródła finansowania Planu Lokalnego w latach 2004-2006	45
8. System wdrażania	45
8.1. Instytucja Zarządzająca	45
8.2. Instytucja Wdrażająca	46
9. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	47
9.1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego	47
9.2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody	48
9.3. Sposoby komunikacji społecznej	48
9.3.1. Informacja i promocja	48
9.3.2. Grupy docelowe odbiorców	49
9.3.3. Sposoby informowania grup docelowych odbiorców	50
9.4. Public relations Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody	50

WPROWADZENIE

Program rozwoju lokalnego gminy został opracowany w oparciu o:

- Strategię Rozwoju Gminy Brody
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brody
- Założenie programowe na kadencję 2002 – 2006r. przyjęte uchwałą Rady Gminy w dniu 14 XI 2002 r.
- Wieloletni program inwestycyjny przyjęty przez radę Gminy w dniu 7 II 2003 r. (Uchwała Nr I/11/2003)
- Wnioski z zebrań ogólnowiejskich
- Program odnowy wsi Adamów, Brody, Styków, Krynki, Młynek, Lipie opracowane przez społeczności lokalne
- Program ochrony środowiska i Plan gospodarki odpadami dla Gminy Brody

oraz wytyczne Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej ujęte w „Ogólnym podręczniku wdrażania ZPORR”. Program jest spójny z zapisem Strategii Rozwoju Powiatu Starachowickiego i Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Program będzie monitorowany przez partnerów społecznych. jest programem otwartym i podlegał będzie czasowej aktualizacji. Obejmuje dwa okresy realizacji, pierwszy trwający od 2004 do 2006 roku, drugi 2007 do 2013 roku.

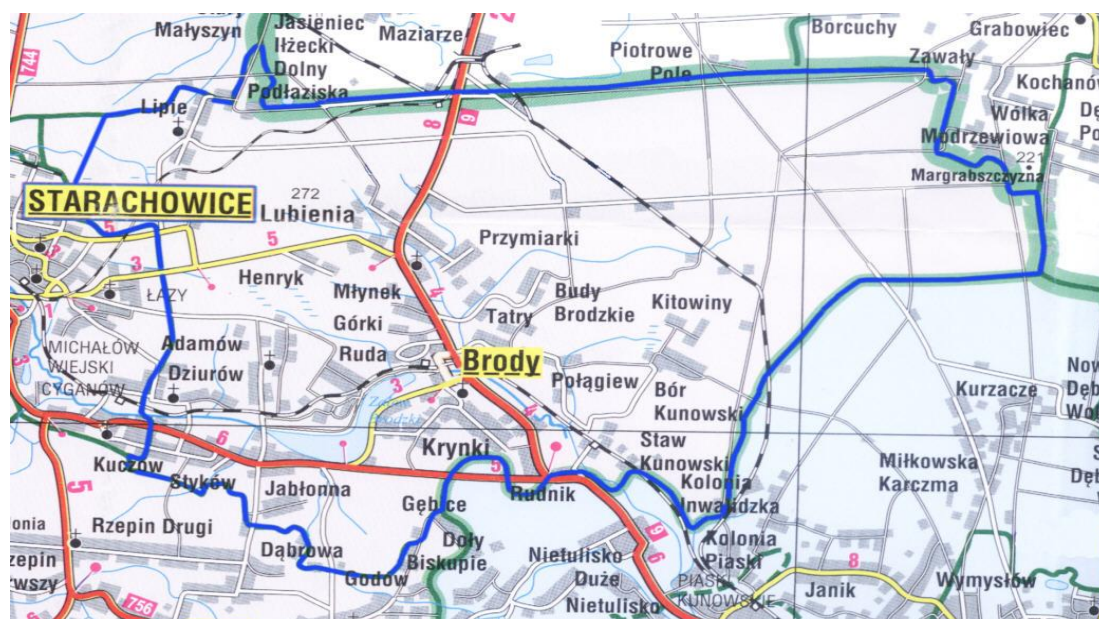
Celem zaś jest zapewnienie koncentracji środków na strategiczne działania samorządu gminy. Prognozowanie rozwoju gminy w dłuższej perspektywie czasowej pozwoli gminie ubiegać się o środki finansowe z Funduszy Strukturalnych również w następnym okresie prognozowania. Realizacja zadań ujętych w programie powinna przyczynić się do stworzenia lepszych warunków życia mieszkańców gminy i rozwiązania najistotniejszych jej problemów.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym, co umożliwia nanoszenie zmian wynikających ze zmiany hierarchii zadań realizowanych

przez władze gminy. Plan finansowy zadań inwestycyjnych jest szacunkowy i obejmuje pierwszy okres programowania (lata 2004 – 2006), przy założeniu maksymalnych wartości dofinansowania unijnego, przypisanych do poszczególnych działań, a opisanych w dokumentach programowych.

1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody

Obszarem realizacji *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody* jest teren obejmujący swoim zasięgiem całą Gminę Brody o powierzchni 16 125 ha. Gmina Brody znajduje się w województwie świętokrzyskim w powiecie starachowickim.

Rys. 1 Obszar Gminy Brody (źródło: materiały archiwum U G Brody).

Realizacja planu obejmuje dwa okresy programowania.. Pierwszy okres obejmuje lata 2004 – 2006, w którym wyodrębnione zostały zadania inwestycyjne (lub projekty) wraz z etapami działania, przewidzianym czasem realizacji (harmonogramem), oczekiwanymi rezultatami, nakładami do poniesienia i pochodzenie środków finansowych, w tym z Funduszy Strukturalnych.

Okres drugi obejmujący lata 2007 – 2013 zawierał projekty długoterminowe. Ideą programu jest wyznaczenie celów rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, określenie kryteriów kolejności ich realizacji, przewidziany czas realizacji i oczekiwane rezultaty.

2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Brody

2.1. Położenie gminy Brody

Gmina Brody leży w północnej części województwa świętokrzyskiego, w granicach powiatu starachowickiego. Obszar jej położony jest na styku Wyżyny Sandomierskiej, Płaskowyżu Suchedniowskiego i Przedgórze Iłżeckiego. W układzie równoleżnikowym teren gminy przecina dolina rzeki Kamiennej. W Brodach na Kamiennej wybudowany jest stopień wodny, powyżej którego rozciąga się Zalew Brodzki o powierzchni 260 ha. Gmina Brody ma korzystne położenie komunikacyjne, o czym świadczą biegnące tędy:

- droga krajowa nr 9, z Radomia do Barwinka (przez Rzeszów),
- droga krajowa nr 42, z Namysłowa do Rudnika (przez Końskie, Skarżysko-Kamienną, Starachowice),
- magistrała kolejowa Łódź Kaliska - Dębica (stacja w Brodach).

W odległości ok. 50 km od Brodów leżą Kielce i Radom, natomiast Starachowice i Ostrowiec Świętokrzyski położone są w odległości ok. 10-15 km.

Rys. 2 Powiat Starachowicki – podział administracyjny (źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Brody).

2.2. Środowisko przyrodnicze

SZATA ROŚLINNA

Na terenie gminy dominują obszary leśne zajmujące ok. 71 % jej obszaru. W przeważającej części są to lasy państwowe. Lasy prywatne zajmują tylko 216 ha. W podziale geobotanicznym Polski Szafera i Pawłowskiego (1972) teren ten umieszczono w Dziale Bałtyckim, poddziale Pas Wyżyn Środkowych, Krainie Świętokrzyskiej, w okręgu Koneckim położonym w północno – zachodnim przedłużeniu centralnego Okręgu Łysogórskiego.

OBSZARY CHRONIONE

Teren Gminy Brody zawiera się w całości w OChKDK. Obszar ten posiada silnie zróżnicowaną i bogatą roślinność. Związane jest to z dużym urozmaiceniem podłoża skalnego i gleb, oraz zróżnicowaną rzeźbą. Siedliska oligotroficzne występują na terenach piaszczysto-ilastych pokrytych osadami plejstoceniowymi. Są to świeże bory sosnowe i bory mieszane występujące w Lasach Iłżeckich. W tych lasach spotkać można rzadkie i prawnie chronione rośliny: wawrzynek główkowy, wisienka stepowa, zawilec wielkokwiatowy, len złocisty, aster gawędka. Osobliwością florystyczną są

murawy i zarośla kserotermiczne ze stepową ostnicą Jana. Na lessowych glebach Wyżyny Sandomierskiej na prawym brzegu Kamiennej zachowały się fragmentarycznie żyzne grądowe lasy liściaste z rzadkimi i prawnie chronionymi roślinami takimi jak: tojad dzióbaty, tojad mołdawski, pluskwica europejska i dzwonecznik wonny. We fragmentach borów mieszanych i grądów, muraw i zarośli kserotermicznych występują rośliny prawnie chronione i rzadkie takie jak: powojnik prosty, oleśnik górski, obuwik pospolity, ostrożeń pannoński, naparstnica wielokwiatowa i inne.

Na terenie gminy znajdują się trzy rezerваты przyrody : „Rosochacz”, „Skały pod Adamowem” oraz „Skały w Krynkach” w chwili obecnej trwają prace nad utworzeniem kolejnego rezerwatu „Zapadnie Doły” oraz siedem pomników przyrody ożywionej jak i nieożywionej.

KLIMAT

W regionalizacji klimatycznej Polski Gumińskiego, omawiany teren mieści się w obszernej dzielnicy częstochowsko – kieleckiej. W skład tej dzielnicy wchodzi południowa i zachodnia część Wyżyny Małopolskiej łącznie z Górami Świętokrzyskimi. Liczba dni mroźnych waha się tu od 20 do 40, zaś z przymrozkami od 112 do 130. Opady kształtują się w granicach 625 – 650 mm/rok. Na terenie gminy liczba dni okresu wegetacyjnego średnio wynosi 195 - 205. Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi ok. $-3,5^{\circ}\text{C}$, w lipcu ok. $17,5^{\circ}\text{C}$.

GLEBY

Ogólna powierzchnia użytków rolnych w gminie Brody wynosi 3 741 ha. Około 60% ogólnej powierzchni gruntów ornych stanowią grunty orne słabej jakości V, VI i VIZ. Wśród użytków zielonych podobnie jak w gruntach ornych dominują klasy V, VI, VIZ stanowiąc ponad 50 % ogółu gruntów o tym sposobie użytkowania. Bonitacja użytków rolnych w Gminie Brody (wg stanu warunków przyrodniczych produkcji rolnej województwa kieleckiego opracowanego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach w 1980 r.) jest następująca:

- klasa I – nie występuje,

- klasa II – nie występuje,
- klasa III – 0,1 %, IIIA – 1,4 %, i IIIB – 2,2 % powierzchni gruntów rolnych,
- klasa IV – 11,6 %, IVA – 7,7 %, IVB – 15,2 % powierzchni gruntów rolnych,
- klasa V – 37 % powierzchni gruntów rolnych,
- klasa VI – 22,3 % i VIZ – 2,5 % powierzchni gruntów rolnych.

HYDROSFERA

Obszar Gminy Brody leży w przeważającej części w obrębie zlewni Kamiennej, która jest rzeką II rzędu. Płyynie ona z zachodu na wschód głęboko wyciętą płaską doliną o szerokości 500-1 500 m, przez miejscowości: Kuczów, Dziurów, Styków, Ruda, Krynki, Brody Ilżeckie, Staw Kunowski. Kamienna jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Północny skraj gminy jest odwadniany przez dopływy Ilżanki.

Do rzek stałych na badanym terenie należy rzeka: Ruśna, która wpływa bezpośrednio do Zalewu Brodzkiego, Brodek wpadający do Kamiennej w okolicach Brodów oraz kilka cieków bez nazw o małym przepływie.

Na terenie Gminy Brody liczne wypływy wód podziemnych mają przeważnie charakter wycieków i wysięków. Źródła o znacznej wydajności znajdują się w Lipiu i w Krynkach. Na terenie gminy pierwszy poziom wód podziemnych występuje w utworach czwartorzędowych, środkowej i dolnej jury oraz dolnego triasu. Obszarów bezwodnych praktycznie nie ma. Północno – wschodni obszar gminy Brody znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) - Nr 420 - Wierzbica - Ostrowiec (zbiornik górn juryjski, szczelinowo-krasowy – wodonosiec stanowią wapienie, margle).

RZEŹBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA

Teren gminy wg Kondrackiego (1998) znajduje się w Prowincji Wyżyna Małopolska, na styku mezoregionów: Płaskowyż Suchedniowski, Przedgórze Ilżeckie i Wyżyna Sandomierska. Pomiędzy pierwszymi dwoma granicę stanowi dolina Kamiennej. Płaskowyż Suchedniowski charakteryzuje się pagórkowatym charakterem

rzeźby, w krajobrazie dominują szerokie, kopulaste lub spłaszczone garby i wierzchowiny sięgające do 400 m. n.p.m. Charakterystyczny dla Przedgórze Iłżeckiego jest krawędziowy typ rzeźby - równoległe garby, kuesty, progi skalne, rozdzielonych subsekwentnymi obniżeniami biegnącymi w kierunku NW-SE (np. okolice wsi Krynki, Ruda). Dla Wyżyny Sandomierskiej charakterystyczny element stanowią wysoczyzny lessowe pocięte licznymi wąwozami.

Zróżnicowanie wysokościowe terenu jest znaczne i zawiera się w granicach: od 181,8 m n.p.m. - najniższy punkt zlokalizowany w dolinie Kamiennej, do 273,8 m n.p.m. - najwyższy punkt znajdujący się w północno-zachodniej części gminy.

Gmina Brody położona jest na obszarze osłony mezozoicznej (obrzeżenie permsko – mezozoiczne) otaczającej masyw świętokrzyski. Tektonika starszego podłoża triasowo – jurajskiego jest skomplikowana, warstwy są popękane i sfałdowane. Ogólna rozciągłość warstw jest ukierunkowana NW - SE. Granica między triasem a jurą jest tektoniczna i przebiega z NWW na SEE, przecinając dolinę rzeki Kamiennej w sąsiedztwie Krynek. Najstarszymi skałami stwierdzonymi na powierzchni w obrębie granic gminy są osady triasu (który dzieli się na trzy podokresy: trias dolny – pstry piaskowiec, trias środkowy – wapień muszlowy, trias górny – kajper i retyk). Osady dolnego triasu występują na powierzchni w południowej części gminy - piaskowce i ily wiśniowe. Osady węglanowe triasu środkowego są mocno zredukowane. Reprezentują je wapień, margle i dolomity. Osady najwyższego triasu znane są z powierzchni w okolicach Brodów i Krynek. Są to piaskowce kwarcytowe drobno- i średnioziarniste barwy szaro – kremowej o spoiwie ilastym i ilasto krzemionkowym. W osadach kajpru występują poza tym ily pstre. Na niewielkim obszarze w okolicach wsi Adamów i Ruda występuje trias górny. W podłożu obszarów sołectwa Ruda, Adamów, Dziurów, Jabłonna dominują utwory triasu dolnego. Na przedłużeniu linii zabudowy wsi Gębice na niewielkim obszarze występuje trias środkowy.

Osady jury odsłaniają się na północ od linii Michałów – Krynki. Jurę dolną (lias) reprezentują piaskowce i łupki ilaste, wśród których występują cienkie, od kilku do kilkunastu centymetrów grubości warstwy tzw. „płaskury” syderytu ilastego. Występują tu również piaskowce kwarcytowe drobno- i średnioziarniste szare o

spoiwie ilasto–krzemionkowym i ilastym. Morskie osady jury środkowej (dogger) reprezentują formację rudonośną. Jura górna (malm) wykształcona jest w facji węglanowej jako wapienie skaliste, płytowe, oolitowe, margliste.

Na terenie gminy występuje niewielki fragment osadów miocenu (północny skraj gminy). Są to białe, drobnoziarniste piaski i ropy.

2.3. Turystyka

Gmina Brody jest typową gminą turystyczną o czym świadczy duża lesistość tego terenu (ok. 71%), pięknie zlokalizowany zalew Brodzki o pow. 261 ha w malowniczym przewężeniu doliny Rzeki Kamiennej oraz ciągle powstające gospodarstwa agroturystyczne.

W Gminie Brody istnieją dobre warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej jest tutaj 5 znakowanych szlaków turystycznych, obiekty zabytkowe np. zabytkowy przelew wkomponowany w skarpę odpowietrzną pamiętający czasy staszicowskie czy bogactwo występującej tu przyrody z rzadkimi gatunkami roślin (rezerwat Rosochacz). Wokół zalewu są ośrodki wypoczynkowe, pola biwakowe, gospodarstwa agroturystyczne, wypożyczalnie żaglówek, kajaków, rowerów wodnych oraz restauracje.

2.4. Ludność oraz sytuacja demograficzna i społeczna gminy

Obszar Gminy Brody obejmuje powierzchnię 16 125 ha. Ludność gminy zamieszkuje w 16 sołectwach. W 2002 r. wynosiła ona 11 206 osób, a w 2003 r. - 11 121 osób (tabela nr 1). W samych Brodach mieszka ok. 1 737 osób [6]. Z większych sołectw wymienić należy: Krynki – 1 273 mieszkańców, Lubienia – 1 094 mieszkańców, Kuczów – 993 mieszkańców. Najmniejszym sołectwem są Budy Brodzkie ze 157 mieszkańcami.

Tab. 1 Liczba osób zamieszkujących Gminę Brody w latach 1998 – 2003 (źródło: archiwum U G Brody).

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Liczba osób	11 071	11 150	11 276	11 187	11 206	11 121

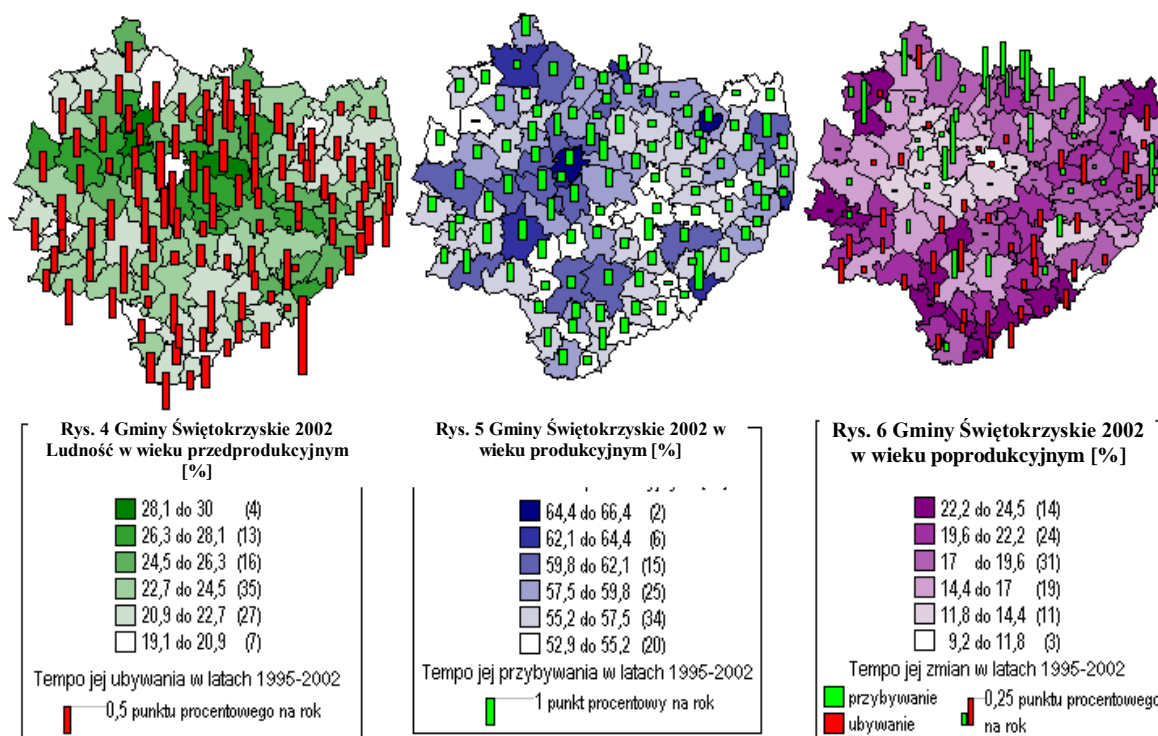

Liczba	117	144	55	50	114	122	75	47	71	76	372	362
Wiek	13 - 15		16 17		18		19-65	19-60	pow.65	pow.60	Razem	
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Liczba	258	245	166	177	80	92	3497	3136	624	1241	5429	5692

Tab. 4 Prognoza stanu ludności dla Gminy Brody 2003 – 2015

GMINA	ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW			
	2003 r.	2005 r.	2010 r.	2015 r.
BRODY	11 121	11 012	10 925	10 698

Procent osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w województwie świętokrzyskim oraz tempo zmian liczby tych osób w punktach procentowych na rok w latach 1995-2002 przedstawiają rysunki 4, 5 i 6. Natomiast struktura wiekowa ludności gminy została przedstawiona w tabeli nr 5.

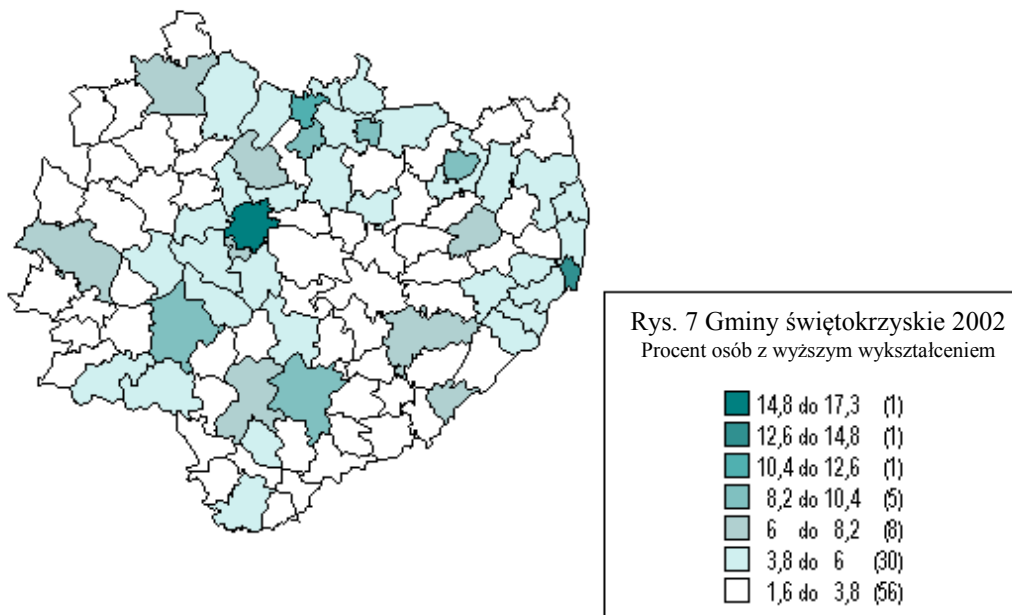

Tab. 5 Struktura wiekowa ludności według płci i ekonomicznych grup wieku stan na koniec 2003 roku.

	Ogółem	K	M
Ogółem	11 121	5 692	5 429

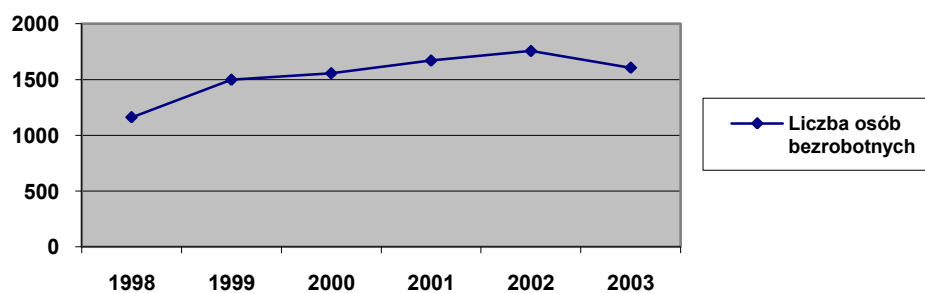
Wiek przedprodukcyjny	2 623	1 315	1 308
Wiek produkcyjny	6 633	3 136	3 497
Wiek poprodukcyjny	1 865	1 241	624

Na zakończenie analizy danych dotyczących ludności warto jeszcze spojrzeć na wykształcenie mieszkańców gminy oraz liczbę bezrobotnych tabela nr 5 i 6. Mapa, przedstawiająca liczbę osób z wyższym wykształceniem w gminach województwa świętokrzyskiego, przedstawiona jest na rys. 7.

Tab. 6 Liczba bezrobotnych w gminie Brody w latach 1998 – 2003

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Liczba bezrobotnych	1 161	1 498	1 556	1 670	1 756	1 606
% do stanu ludności	14,4	13,5	14	15	15,6	14,3

Rys. 8 Liczba osób bezrobotnych ogółem w latach 1998 – 2003.

Tab. 7 Struktura bezrobocia z podziałem według wieku i wykształcenia stan na koniec 2003 roku

L.p.	Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1.	Liczba bezrobotnych ogółem	1.61 3	1.62 3	1.60 6	1.49 2	1.41 4	1.40 5	1.37 0	1.36 9	1.36 8	1.33 1	1.35 0	1.41 6	
	w tym kobiet	756	747	732	706	695	692	683	695	688	658	657	665	
2.	Bezrobotni z prawem do zasiłku	367	368	342	324	298	297	293	278	290	294	314	340	
	w tym kobiet	131	130	114	111	107	106	104	103	103	105	114	114	
3.	Wiek bezrobotnych	15-17 lat	-	-	-	-	-	1	2	2	1	1	-	-
		18-24	374	380	370	327	310	314	311	316	319	283	284	300
		25-34	440	431	421	396	371	367	351	355	342	334	346	371
		35-44	434	433	434	407	391	384	361	355	359	367	367	383
		45-54	342	358	360	341	323	315	318	315	315	314	315	325
		55-59	18	16	17	17	16	20	24	23	29	29	34	33
		60-64 lata	5	5	4	4	3	4	3	3	3	3	4	4
4.	Wykształcenie bezrobotnych	wyższe	53	50	47	47	43	41	49	53	44	38	35	35
		policealne i średnie zawodowe	308	300	296	275	261	267	271	267	258	240	253	266
		średnie ogólnokształcące	90	87	86	82	88	96	80	79	86	75	79	81
		zasadnicze zawodowe	652	673	670	624	584	570	554	558	562	560	553	588
		podstawowe i niepełne podstawowe	510	513	507	464	438	431	416	412	418	418	430	446
		Absolwenci ogółem	84	83	82	75	60	32	46	57	62	55	55	36

Z danych dotyczących struktury wieku mieszkańców gminy Brody, wynika iż na każde 100 osób w wieku produkcyjnym wypada 68 osób w wieku nieprodukcyjnym, rozróżniając płeć proporcje wyglądają następująco:

- Kobiety   100 : 82
- Mężczyźni   100 : 55

Gmina Brody od lat jest zagrożona bezrobociem strukturalnym z uwagi na upadek monokultury przemysłowej w ościennych miastach takich jak Starachowice i Ostrowiec Świętokrzyski.

2.5. Zagospodarowanie przestrzenne

W świetle ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 7.07.1994 roku, projektowane plany miejscowe powinny zapewniać osiągnięcie celów w zakresie:

- ładu przestrzennego,
- ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia, bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,

- możliwie wysokiej jakości życia mieszkańców,
- zachowania warunków obronności i bezpieczeństwa,
- tworzenia możliwości dalszego rozwoju,

UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Warunkiem społecznego oraz gospodarczego rozwoju gminy jest zachowanie zasobów wód, gleb, krajobrazu oraz elementów przyrody ożywionej jak i nieożywionej

Gmina Brody znajduje się w całości w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Kamiennej będącego jednym ze składników Wieloprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych województwa świętokrzyskiego.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.

Wszelkie prace mogące naruszyć istniejące zakazy i ograniczenia ustanowionych na terenie gminy pomników i rezerwatów przyrody wymagają uzgodnień z Wojewodą.

W stosunku do terenów, do których mają zastosowanie przepisy szczególne, obowiązują zasady nimi określone. Dotyczy to w szczególności:

gleb chronionych – na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,

lasów chronionych – na podstawie ustawy o lasach,

stref bezpośrednich i pośrednich ujęć wody z ustawy „prawo wodne”,

2.6. Infrastruktura techniczna

SYSTEM ZAOPATRYWANIA W WODĘ

Sieć wodociągowa. Gmina Brody jest zwodociągowana w ok. 95%. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej w 2003 r. wynosiła 121,4 km. Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych w 2003 r. wynosiła 2 414 sztuk. Główne ujęcia wody dla gminy to Trębowiec (położone na terenie gm. Mirzec) i Krynki.

KANALIZACJA

Sieć kanalizacyjna. Gmina Brody skanalizowana jest w ok. 50 %. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej wynosi 60,5 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wynosi 1 368. Na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: mechaniczno-biologiczna o przepustowości 300 m³/dobę w miejscowości Krynki, oraz mechaniczno-biologiczno-chemiczna o przepustowości 330 m³/dobę w miejscowości Styków.

ODPROWADZANIE WÓD OPADOWYCH

Gmina nie posiada zorganizowanych systemów odprowadzania wód opadowych.

GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami. Na terenie gminy Brody zbiórkę odpadów prowadzą dwie firmy: „ORKAN” - zbierająca niesegregowane odpady komunalne oraz „RETHMANN” - zbierająca odpady segregowane (papier, szkło, tworzywa sztuczne). Odpady niesegregowane gromadzone są w pojemnika 110 litrów na posesjach natomiast odpady przeznaczone do recyklingu w pojemnikach 1500 litrów ustawionych przy ulicach. Niesegregowane odpady komunalne są wywożone z gminy Brody na wysypisko do Marcinkowa (gm. Wąchock).

SYSTEM GAZOWNICZY

Sieć gazowa. Gmina Brody jest zgazyfikowana w ok. 95 %. Gmina posiada 105 km sieci gazowej. Liczba przyłączy i odbiorców wynosi ok. 1 400. Miejscowości posiadające sieć gazową to: Brody, Krynki, Lubienia, Młynek, Przymiarki, Budy Brodzkie, Staw Kunowski, Rudnik, Adamów, Styków, Dziurów, Ruda, Jabłonna, Kuczów, Lipie.

ENERGIA ELEKTRYCZNA

Zasilanie gminy Brody w energię elektryczną dokonywane jest głównie za pośrednictwem linii średniego napięcia zbiegających się na Posterunku Energetycznym w Brodach. Są to linie wyprowadzone z odpowiednich pól 15 kV z GPZ1 i GPZ2 Starachowice z GPZ Kunów i z GPZ Nowa Słupia oraz GPZ Iłża.

Północno-zachodnia część gminy zasilana jest z GPZ 2 Starachowice za pośrednictwem linii średniego napięcia reakcji GPZ 2 Starachowice – GPZ Iłża. Na terenie gminy znajduje się również alternatywne źródło energii do tego celu została wykorzystana energia wodna. W korpus zapory czołowej wbudowane zostały dwie turbiny *Fransica* o mocy 45 kW.

TELEKOMUNIKACJA

Telefonizacją w gminie wg stanu na dzień 31. XII 1999 objęto 1823 abonentów telefoni przewodowej co daje w efekcie jeden z wyższych wskaźników w grupie gmin wiejskich i gmin będących małymi miastami.

Wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 165,2 abonentów/100 mieszkańców uzyskany został dzięki zainstalowaniu dwóch central w Stykowie i Brodach oraz wykorzystaniu centrali w Starachowicach do przyłączenia peryferyjnie położonego sołectwa Lipie.

Teren gminy w pełni pokrywają swym zasięgiem operatorzy telefonii cyfrowej: Plus, Era oraz Idea.

TRANSPORT DROGOWY

Poprzez teren gminy Brody przebiega droga krajowa krajowa nr 9 (o znaczeniu międzynarodowym) z Warszawy przez Radom, Rzeszów do Barwinka oraz droga krajowa nr 42 ze Skarżyska-Kamiennej, przez Starachowice do Rudnika. Ogólna długość dróg krajowych przebiegających przez teren gminy wynosi 21 km, dróg powiatowych 57 km, a dróg gminnych 63 km. Poprzez gminę nie przebiega żadna droga wojewódzka.

TRANSPORT KOLEJOWY

Poprzez teren gminy przebiega magistrała kolejowa Łódź Kaliska – Dębica. Stacje kolejowe znajdują się w Stawie Kunowskim, Brodach oraz Stykowie

KOMUNIKACJA PASAŻERSKA

Obsługę komunikacyjną gminy w zakresie komunikacji masowej pełni MZK Starachowice, oddział PKS Starachowice i Ostrowiec Św. oraz prywatne mikrobusy obsługujące teren gminy Brody.

2.7. Własności nieruchomości

Na terenie gminy w 2002 r. było 3 478 gospodarstw domowych, z czego 1 470 nie posiadało działki rolnej. Wszystkie gospodarstwa domowe zajmowały 3 283 mieszkania. W 2 167 mieszkaniach jest centralne ogrzewanie, a 833 mieszkania ogrzewane są piecem. W dużym stopniu zasadniczym nośnikiem energii pozostaje węgiel i miał, choć w 1 284 mieszkaniach jest gaz z sieci, a 1 413 mieszkań ma gaz z butli. Wszystkie mieszkania mieszczą się w 2 706 budynkach mieszkalnych. Poniżej w tabeli nr 8 została przedstawiona ilość wydanych pozwoleń na budowę w latach 2001 – 2003. Dominującym typem zabudowy w gminie Brody jest zabudowa jednorodzinna.

Tab. 8 . Ilość wydanych zezwoleń na budowę w latach 2001 – 2002.

	2001	2002	2003
Zezwolenia na budowę budownictwo mieszkalne	37	18	41
Zezwolenia na budowę ogółem	105	81	99

2.8. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Wg aktualnie obowiązującego rejestru problemów ewidencji zabytków, do obiektów objętych ochroną konserwatorską należą:

Adamów

- Dom nr 8, drewniany, 1939 - 1945

Bór Kunowski

- Dom nr 46, drewniany, ok. 1930
- Dom nr 77, drewniany, 4 ćw. XIX w.

Brody

- Zespół domu nr 233 (dom, ogrodzenie), drewniany, 1910
- Dom nr 78, drewniany, początek XX wieku
- Dom nr 97, drewniany, ok. 1930
- Dom nr 111, drewniany, ok. 1930
- Dom nr 168, drewniany, ok. 1930
- Dom nr 31, drewniany , początek XX wieku
- Dom nr 329, drewniany, początek XX wieku
- Dom nr 201, drewniany, początek XX wieku
- Dom nr 35, drewniany, II ćw. XX wieku
- Pozostałości Walcowni i Pudlingarni:
  - a) pozostałości układu wodnego ze stawem, groblami i kanałem roboczym, ziem., zniszczone powodzią 1903 r., 1834 – 1841, przekształcone po 1960 r.
  - b) fragment przelewu zniszczony powodzią w 1903 r., przeniesiony do nowej grobli ok. 1960 r., murowany, 1834, - 1841
  - c) budynek administracyjny Leśnictwa Brody, murowany, 1834 – 1841
- Kapliczka Brody ul. Nad Torami, murowana z ok. 1800 roku

Budy Brodzkie

- Zagroda nr 25, dom i budynek gospodarczy, drewniany, początek XX w.
- Dom nr 8, drewniany, ok. 1930
- Dom nr 26, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 31, drewniany, ok. 1930
- Dom nr 38, drewniany, ok. 1930
- Dom nr 45, drewniany, ok. 1930

Dziurów

- Kapliczka Św. Jana Nepomucena, murowana, II ćw. XX w

- Szkoła, drewniana, I. 30 XX w.
- Dom nr 2, drewniany, I. 20 XX w.
- Dom nr 68, drewniany, I. 20 XX w.
- Dom nr 99, drewniany, I. 30 XX w.
- Dom nr 103, drewniany, 1928

Jabłonna

- Dom nr 40, drewniany, I. 20 XX w.
- Dom nr 50, drewniany, I ćw XX w.

Krynki

- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP
- a) Kościół, murowany dobudowany do kaplicy z 1694 r., 1724 – 1727
restaurowany – II połowa XIX w
  - b) Dzwonnice z bramą. drewniane, 1779
  - c) Cmentarz parafialny
- Kapliczka Krynki ul. Kościelna, murowana, II ćw. XX w.
  - Dom nr 50 ul. Długa 101, drewniany, I. 20 XX w
  - Dom nr 87 ul. Długa 68, drewniany, I. ćw. XX w.
  - Dom nr 150 ul. Górna 20, drewniany, . 30 XX w.
  - Dom nr 182 ul. Poprzeczna 14, drewniany, I. 20. XX w.

Kuczów

- Remiza Strażacka, murowana, I ćw. XX w.
- Dom nr 18 ul Wysoka 38, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 40 ul. Wysoka 69, drewniany, I. 30 XX w.
- Dom nr 44 ul. Wysoka 82, drewniany, I ćw XX w.
- Dom nr 50 ul Wysoka 92, drewniany, ok. 1929
- Dom nr 66 ul Wysoka 105, drewniany, I. 30 XX w.
- Dom nr 71 ul Wysoka 115, drewniany, II ćw. XX w.
- Dom nr 74, drewniany, ok. 1920

Lipie

- Kapliczka św. Jana Nepoucena, drewniana, XIX w. 1849
- Linia kolejki wąskotorowej

- Dom nr 22, drewniany, I. ćw. XX w.
- Dom nr 75, drewniany, II ćw. XX w.
- Dom nr 76, drewniany, II ćw. XX w.

Lubinia

- Kapliczka św. Jana Nepomucena, murowana, początek XIX wieku
- Dom nr 143 ul. zachodnia 17, drewniany, I. 20 XX w.
- Dom nr 192 ul. Wschodnia 16, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 211 ul. Wschodnia 45, drewniany, II ćw. XX w.
- Dom nr 213, drewniany, IV ćw. XX w.
- Dom nr 66, drewniano/murowany, I. 20. XX w.
- Dom nr 67, drewniany, I ćw. XX w.

Młynek

- Zespół zagrody nr 91
  - a) dom drewniany I, ćw. XX w.
  - b) piwnica ziem.-mur4. 1929
- Dom nr 113, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 119, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 121, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 123, drewniany, lata 20 XX w.
- Dom nr 165, drewniany, początek XX w.
- Dom nr 171, drewniany, 1910
- Młyn wodny, drewniny, 1918

Przymiarki

- Dom nr 6, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 17, drewniany, I. 20 XX w.
- Dom nr 62, drewniany, początek XX w.
- Dom nr 69, drewniany, I . 30 XX w.
- Dom nr 72(15), drewniany, I. 30 XX w.

Ruda

- Dom nr 10(63), drewn.glin, I. 20 XX w.
- Dom nr 12, drewniany, I . 20 XX w.

- Dom nr 18, drewniany, I . 20 XX w.
- Dom nr 20(30), drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 45, drewniany, I ćw. XX w.

Rudnik

- Dom nr 68, drewniany, I . 30 XX w.
- Dom nr 34, drewniany, początek XX w.
- Dom nr 47, drewniany, I ćw. XX w.
- Dom nr 26, drewniany, I ćw. XX w.

Staw Kunowski

- Dom nr 2 PKP, drewniany, I . 30 XX w.
- Dom nr 82 PKP, drewniany, I . 30 XX w.
- Zespół tartaku
  - a) komin suszarni, murowany. I. 20 XX w.
  - b) dom robotników, drewniany, I. 20. XX w.
- Młyn motorowy, murowany, początek XX w.

Styków

- Dom nr 43, drewniany, I . w. XX w.
- Dom nr 46, drewniany, I . 20 XX w.
- Dom nr 55 ul Wylotowa, drewniany, I . ćw. XX w.
- Młyn motorowy ob. elektryczny, drewniny, ok. 1920

Oprócz wymienionych wyżej obiektów dziedzictwo kulturowe gminy stanowią pomniki i mogiły, których dużo jest w Lasach Starachowickich. O intensywności walk i działań partyzanckich w lasach gminy Brody świadczą liczne żołnierskie mogiły i miejsca działań wojennych z czasów I i II wojny światowej.

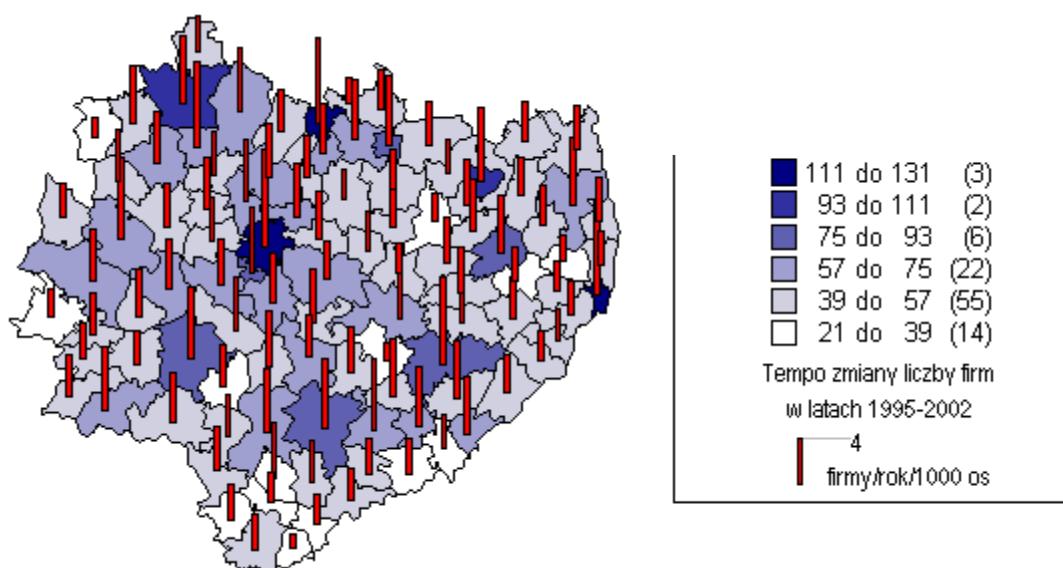
Szczególną wartość historyczno-poznawczą posiadają następujące obiekty:

- Pomnik upamiętniający miejsce, w którym poległa „Dr Anka” Helena Wolf – major Armii Ludowej – Brody ul Radomska
- Mogiła pracownika służb leśnych K. Czaja – oddz. 117
- Mogiła dzieci pomordowanych w czasie II wojny światowej, oddz. 7
- Mogiła w Leśnictwie Klepacze dwóch NN Żołnierzy Wojska Polskiego

- Mogiła pomordowanych z Gębic, Żuchowca, Dołów Biskupich
- Pomnik pomordowanych przez hitlerowców w Borze Kunowskim

2.9. Aktywność gospodarcza mieszkańców oraz główni pracodawcy

Aktywność gospodarczą mieszkańców ilustruje liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON na 1000 mieszkańców. Sytuację gminy Brody wśród pozostałych gmin świętokrzyskich w latach 1995-2002 ilustrują dane przedstawione na rys. 9. W 2003 roku na terenie Gminy Brody działały łącznie 494 podmioty gospodarcze (handel 170, usługi 140, budownictwo 130, transport 40, gastronomia 14).

Rys. 9 Gminy świętokrzyskie 2002 podmioty REGON na 1000 osób.

Największą grupę zawodową wśród kobiet, stanowią osoby zatrudnione w edukacji – 64. Do głównych pracodawców na terenie gminy Brody można zaliczyć następujące firmy:

- Zakłady Górniczo Metalowe „Zębic” S.A.
- „Mikron” z Lubieni
- ZUL „Leśnik” z Krynek
- „Zej-Drop” z Adamowa

- Ośrodek Usług Socjalnych „RELAX”
- „Fenix” Zębiec Producent Stolarki Okiennej
- Urząd Gminy Brody
- Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Szkoły Podstawowe i Gimnazja
- F. H. U. „IRENA” Stacja Paliw w Krynkach
- Stacja Paliw „Kucharski” w Lubieni
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Biblioteka publiczna
- Gminna Spółdzielnia " SCH "
- Poczta Polska
- oraz liczne obiekty handlu detalicznego, usług gastronomicznych

2. 10. Identyfikacja problemów

Gmina Brody nie jest typową gminą rolniczą, ponieważ duża lesistość tego terenu ok. 71 % powierzchni całej gminy oraz słaba klasa bonitacyjna gleb nie wpływa korzystnie na produkcję rolną, więc nie może rozwijać się rolniczo. Kolejną z barier może być fakt iż, gmina Brody znajduje się w całości w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej stanowiący jeden z kilkunastu elementów ochrony prawnej zdefiniowanej w ramach Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych w województwie świętokrzyskim, co ogranicza a węż wprowadza zakaz budowy lub rozbudowy obiektów wpływających szkodliwie na środowisko.

W związku z powyższym gmina Brody jest zagrożona bezrobociem ponieważ jej podmiejski charakter opierał się głównie na bazie pracowniczej ościennych miast np. FSC Starachowice. Zakłady FSC ograniczając znacznie liczbę pracowników pozbawiło miejsc pracy mieszkańców gminy Brody. Kolejnym ograniczeniem mogą być zbyt wysokie podatki które niekorzystnie wpływają na wzrost gospodarczy.

3. Zadania polegające na poprawie sytuacji w Gminie Brody

3.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Główne zadania w ramach zmian w strukturze gospodarczej gminy to:

- Monitoring działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych
- Opracowanie gminnego systemu zachęt finansowych i podatkowych dla potencjalnych inwestorów
- Ustalenie reguł współpracy Urzędu Gminnego z podmiotami gospodarczymi działającymi w gminie oraz potencjalnymi inwestorami
- Utworzenie w gminie lokalnego ośrodka przedsiębiorczości oraz budowa gminnej sieci finansowej (inkubator przedsiębiorczości, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, spółdzielcze kasy oszczędnościowe itp.)
- Podjęcie działań wspierających powstawanie lokalnych zakładów przemysłowych, stworzenie sieci skupu płodów rolnych na terenie gminy
- Wspieranie zbiorowych form gospodarowania rolników
- Animacja, wspieranie i doradztwo grup producenckich
- Aktywizacja osób bezrobotnych z terenu gminy

Gmina Brody posiadając szczególnie dobre warunki przyrodnicze jak i krajobrazowe powinna rozwijać rolnictwo ekologiczne poprzez:

- Ochronę istniejących terenów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych
- Umiar w stosowaniu chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych
- Prowadzenie gospodarki hodowlanej w oparciu o małe obiekty inwentarskie z jednoczesnym zakazem realizacji ferm bezściołowych i dużych ferm ściółowych
- Zakaz wylewania gnojowicy i ścieków do nawożenia pól

W ramach restrukturyzacji rolnictwa na terenie gminy zakładana jest realizacja następujących zadań:

- Tworzenie warunków sprzyjających wzrostowi konkurencyjności gospodarstw rolnych
- Tworzenie warunków do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości

- Wdrażanie i upowszechnianie intensywnego rolnictwa poprzez wprowadzanie nowych gatunków uprawowych i hodowlanych, stosowanie nowych technologii z zastosowaniem rolniczym
- Organizacja szkoleń promujących zastosowanie nowych technologii
- Upowszechnianie racjonalnych zasad stosowania nawozów mineralnych oraz stosowania i przechowywania nawozów organicznych
- Racjonalizowanie stosowania pestycydów poprzez atestację i modernizację opryskiwaczy oraz popularyzowanie biologicznych metod zwalczania szkodników i chorób oraz właściwej agrotechniki ograniczającej zachwaszczanie pól
- Uwzględnienie w realizacji przedsięwzięć inwestycji komunalnych zagadnień eko - rozwoju, zwłaszcza przy rozbudowie sieci kanalizacji sanitarnej (Lipie, Bór Kunowski, Lubienia ul. Henryk)
- Wykonanie waloryzacji przyrodniczej terenu gminy
- Organizowanie akcji i konkursów dotyczących promocji rozwiązań ekologicznych w gminie (konkurs na najładniejszą zagrodę itp.)
- Organizacja programu edukacji ekologicznej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, oraz osób zainteresowanych prowadzeniem rolnictwa ekologicznego oraz działalności agroturystycznej.

Ochrona ekosystemów leśnych wiąże się w szczególności z utrzymaniem dobrej kondycji lasów gospodarczych, wprowadzeniem różnorodności w monokulturach borów sosnowych, zorganizowaniem miejsc do biwakowania dla turystów, określeniem tras umożliwiających penetracją turystyczną lasów (m.in. wyznaczenie ścieżek rowerowych) oraz prowadzeniem dodatkowych zalesień.

Do podstawowych zasad kształtowania gospodarki leśnej w gminie należy zaliczyć:

- przebudowę drzewostanów w siedliskach zgodnie z opracowanym przez nadleśnictwa operatami urządzeniowymi i uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych,
- zalesianie nieużytków i gruntów, które wypadają z produkcji rolniczej,
- poprawę stanu i produktywności lasów prywatnych,

- uporządkowanie granicy rolno–leśnej,
- zwiększenie własności retencyjnej lasów i złagodzenie deficytu wodnego,
- określenie terenów do zalesiania w planie zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymanie wielofunkcyjności lasów i wzmożenie ich korzystnego oddziaływania na środowisko,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie celów i korzyści płynących z trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej,
- dostosowanie lasów w większym niż dotychczas zakresie do wypełniania zróżnicowanych funkcji społecznych (np. turystycznych) – racjonalne udostępnianie lasów społeczeństwu z zachowaniem zasady niedopuszczenia do zagrożenia trwałości i jakości zasobów leśnych.

3.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu

W gminie przeważają gospodarstwa małe i bardzo małe. Stanowią one łącznie około 98 % ogólnej liczby gospodarstw. W ciągu ostatnich lat widoczna była tendencja do rozdrabniania gospodarstw, tj. podziału na jeszcze mniejsze. Tak duże rozdrobnienie powoduje dekoncentrację produkcji rolniczej. Od pewnego okresu czasu występuje także zawieranie umów dzierżawy gruntów.

Na terenie gminy przeważają gleby średnio przydatne do produkcji rolnej oraz gleby słabe i bardzo słabe. Przewidywane kierunki zmian powinny polegać na:

- zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej,
- lepszym dostosowaniem do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji,
- rekultywacji obszarów zdegradowanych,
- wykorzystaniu rozpoznanych i eksploatowanych złóż poprzez ich dalsze racjonalne wykorzystywanie,
- rozwój infrastruktury otoczenie rolnictwa,

- poprawie struktury agrarnej, zmianę sposobu użytkowania gleb w strefach najwyższego natężenia ruchu samochodowego,
- maksymalnym wykorzystaniu nieużytków przemysłowych,
- ocenie wartości naturalnego potencjału produkcyjnego gleb i ustaleniu możliwości ich użytkowania zgodnie z zasadami trwałego i zrównowzonego rozwoju.

3.3 Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

Istotnym elementem dla poprawy warunków i jakości życia jest rozwój komunikacji i infrastruktury. Należy więc dążyć do:

- zarezerwowania przestrzeni dla 2 – giej nitki dróg krajowych nr 9 i 42,
- podniesienia standardów technicznych istniejących dróg powiatowych i gminnych oraz budowy parkingów,
- dostosownie dróg do ruchu pieszego i rowerowego poprzez budowę chodników lub ciągów pieszo – jezdnych oraz ścieżek rowerowych,
- uzupełnienie sieci dróg lokalnych o nowe odcinki zgodne z parametrami technicznymi dla dróg i ulic,
- modernizacji oświetlenia ulicznego dróg,
- budowy zajezdni autobusowej w Brodach oraz zatok i przystanków autobusowych,
- pełnej realizacji programu kanalizacji gminy,
- modernizacji systemu zaopatrzenia w wodę.

3.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

Całość problematyki związanej z poprawą stanu środowiska naturalnego jest zawarta w opracowanym w 2004 r. przez firmę „GEOCONSULT” z Kielc „Programie ochrony środowiska dla Gminy Brody”, którego integralną częścią jest „Plan gospodarki odpadami dla Gminy Brody”.

W opracowaniach tych w sposób kompleksowy przedstawiona została ocena obecnego stanu środowiska. Wyznaczono priorytety i cele strategiczne krótkoterminowe i długoterminowe niezbędne dla zachowania walorów i zasobów środowiska naturalnego.

3.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego

Dziedzictwo kulturowe gminy stanowią głównie zabytki nieruchome pochodzące głównie z okresu międzywojennego (drewniana zabudowa mieszkaniowa) a w pozostałych zasobach dominują zabytki techniki. Ponadto w lasach znajduje się wiele mogił i pomników z okresu powstań oraz I i II wojny światowej. Świadczą one o intensywności walk powstańczych i działań partyzanckich.

Poprawa stanu środowiska kulturowego wymaga zachowania ciągłości historycznej oraz kształtowania funkcji kulturowych i fizjonomii krajobrazu. Cele te można osiągnąć poprzez prowadzenie polityki polegającej na:

- ochronie istniejących zasobów kulturowych,
- ochronie cech krajobrazu kulturowego oraz tradycji i regionalizmu,
- ochronie zespołów i obiektów zabytków techniki i architektury przemysłowej.

Obszary o nagromadzonych wartościach kulturowo-historycznych i krajobrazowych kreują atrakcyjności krajobrazowo-turystyczne, co wystarczająco uzasadnia potrzebę regularnej i wzmożonej ochrony.

Znaczna część obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków wymaga podjęcia działań proceduralnych porządkujących celem doprowadzenia do zgodności listy ze stanem faktycznym.

3.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, w tym zmiany w strukturze zamieszkania

Z istniejących danych demograficznych można przypuszczać, że w gminie następował będzie spadek ludności. Pomimo ogólnego regresu w gminie odnotowywuje się znaczny wzrost grupy produkcyjnej przy jednoczesnym spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym. Oznacza to, że na terenie gminy osiedlają się

ludzie z ugruntowaną pozycją zawodową, albo osoby, które poszukują spokojnego miejsca zamieszkania z uwagi na wejściówek poprodukcyjny. Tempo zmniejszania się ludności w grupie przedprodukcyjnej wywoła znaczne reperkusje związane z utrzymaniem bazy oświatowej.

Z uwagi na to, że cały obszar gminy Brody wchodzi w skład Obszaru chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, na tym obszarze wszelka działalność gospodarcza powinna zmierzać do poprawy czystości środowiska przyrodniczego, głównie celem ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

Za główną zasadę gospodarowania należy przyjąć utrzymanie dotychczasowego użytkowania rolniczego i turystycznego, pełną sanitację gminy, ochronę przed zanieczyszczeniami, zwiększanie bioróżnorodności obszarów dolinnych najsłabszych i słabych użytków zielonych, umożliwienie eksploatacji udokumentowanych złóż jedynie w powiązaniu z budową zbiorników retencyjnych. Gospodarka odpadami winna być uporządkowana przez wywóz na wysypisko odpadów komunalnych. Należy dążyć do maksymalnego odzysku surowców wtórnych i selektywnej zbiórki odpadów.

Brody to gmina o szczególnych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych i o wyróżniających ją walorach kulturowych. Dlatego też należy dążyć do:

- racjonalnego gospodarowania istniejącymi zasobami przyrody, kultury o krajobrazu,
- rozwijania rolnictwa ekologicznego,
- rozwoju turystyki i organizacji wypoczynku (m.in. agroturystyka, turystyka objazdowa i sootnio-niedzielna),
- poprawy wód powierzchniowych i podziemnych.

Rozwój turystyki pobytowej jest w znacznym stopniu uzależniony od stanu czystości wód powierzchniowych i jakości środowiska przyrodniczego oraz bazy turystycznej (np. miejsca noclegowe, wypożyczalnie sprzętu wodnego, pola biwakowe).

W planie zagospodarowania przestrzennego tereny najbardziej atrakcyjne należałoby przeznaczyć do zagospodarowania turystycznego (lokalizacja obiektów wczasowych, hoteli, pensjonatów i indywidualnego budownictwa letniskowego).

Należałoby także podjąć się organizacji gminnego ośrodka sportu i rekreacji celem wykreowania podaży i popytu na czynne formy rekreacji i wypoczynku (spływy kajakowe, żeglarstwo, tenis ziemny, sporty wodne itp.)

Możliwości rozwojowe budownictwa na terenie gminy Brody są w pewnym stopniu ograniczone warunkami naturalnymi (około 71 % powierzchni gminy to lasy), a także zasobami ochronnymi obowiązującymi na obszarach chronionych.

W polityce budownictwa zwłaszcza mieszkaniowego należy pójść w kierunku ograniczenia procesów utrwalenia istniejącej zabudowy rozproszonej a rozwoju skoncentrowanego budownictwa typu osiedlowego. Ponadto należałoby:

- ograniczyć wyznaczania nowych terenów zabudowy na obszarach węzłów ekologicznych, dolin rzecznych, terenów zalewowych i na gruntach ornych klasy bonitacji I – III,
- określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zasad architektoniczno-budowlanych prowadzących do poprawy estetyki,
- wykluczyć lokalizację nowych, nie spełniających wymagań ochrony środowiska zakładów przemysłowych,
- objąć ochroną istniejące tereny zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- ograniczyć dalsze rozdrabnianie gospodarstw,
- tworzyć warunki promujące produkcję „zdrowej żywności” oraz upraw specjalnych,
- wprowadzić zakaz wylewania gnojowicy i ścieków do nawożenia pól.

Na poprawę jakości życia mieszkańców ma także wpływ prowadzona polityka przestrzenna gminy. Podstawowym celem w tym zakresie winno być powiększenie stanu posiadania przez gminę pewnej ilości terenów o znaczeniu strategicznym w miejscach najkorzystniejszych, np. dla przyszłych ciągów komunikacyjnych, dla realizacji celów publicznych, lokalizacji firm produkcyjnych, itp.

3.7. Lista zadań do zrealizowania

Możliwości rozwojowe gminy w dużym stopniu zależą od jej sytuacji ekonomicznej. Ogólnie słaba kondycja ekonomiczna gmin wiejskich w dużym stopniu ogranicza ich możliwości inwestycyjne. Biorąc powyższe pod uwagę należy dążyć do pozyskania środków z różnych funduszy, a także uaktywnić działające na terenie gminy organizacje pozarządowe.

Do najważniejszych zadań, które winny być realizowane przez samorząd gminny należy zaliczyć:

- kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy,
- uregulowanie gospodarki odpadami, należy zwiększyć strumień odpadów do ich wtórnego wykorzystania – selektywna zbiórka,
- reorganizacja bazy oświatowej oraz dostosowanie istniejących budynków do norm odpowiadających w zakresie prowadzenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych, zgodnie z założeniami MEN,
- rozbudowa oraz modernizacja dróg gminnych i chodników,
- określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zasad architektoniczno-budowlanych prowadzących do poprawy estetyki,
- modernizacja oświetlenia ulicznego,
- rozbudowa infrastruktury kulturalnej i sportowej np. modernizacja stadionu sportowego w Brodach, modernizacja parku koło budynku GOKiS, budowa ścieżek rowerowych łączących miejscowości, zabytki, rezerwaty przyrody, itp.

4. Realizacja zadań i projektów

W Planie Rozwoju Lokalnego przedstawiono zadania współfinansowane z budżetu Gminy Brody, przy wsparciu środków pochodzących z funduszy strukturalnych, budżetu państwa, budżetu funduszy celowych oraz środków prywatnych podmiotów i osób zaangażowanych w działania rozwojowe gminy.

4.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006

<i>L.p.</i>	1.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Ruda II etap	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
1.460.535 zł	374.084 zł	1.086.451 zł
<i>UWAGI</i>	Zakończenie zadania 2004 rok	

<i>L.p.</i>	2.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa kanalizacji sanitarnej Brody-Krynki-Młynek	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004 -2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
1.934.748 zł	1.527.748 zł	407.000 zł
<i>UWAGI</i>	Projekt w trakcie realizacji	

<i>L.p.</i>	3.	
<i>ZADANIE</i>	Opracowanie dokumentacyjne kanalizacji sanitarnej dla pozostałych miejscowości gminy	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
50.000 zł	50.000 zł	
<i>UWAGI</i>	Zakończenie zadania 2004 rok	

<i>L.p.</i>	4.	
<i>ZADANIE</i>	Kompleksowe uregulowanie gospodarki ściekowej w gminie Brody	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004 -2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
26.761.630,23 zł	6.690.407,52	20.071.222,71
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	5.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa (budynku) Szkoły Podstawowej w Dziurowie II etap	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	

<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
2.561.497,36 zł	640.374,12 zł	1.921.123,24 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	6.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa kompleksu sportowo – rehabilitacyjnego w Krynkach II etap	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
1.914.184,50 zł	378.546,11 zł	1.535.638,39 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	7.	
<i>ZADANIE</i>	Przedłużenie sieci gazowej Styków-Brody	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
42.600 zł	10.650 zł	31.950 zł
<i>UWAGI</i>	Zakończenie inwestycji w 2005 roku	

<i>L.p.</i>	8.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Ruda Duża – Ruda Mała nr 1524010	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004 - 2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
558.072 zł	139.519 zł	418.553 zł
<i>UWAGI</i>	Zakończenie I etapu w 2004 roku	

<i>L.p.</i>	9.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Staw Kunowski Nr 1524041 – II etap	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
260.669 zł	65.167,25 zł	195.501,75 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	10.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Przymiarki 500 mb – II etap	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>

65.000 zł	16.250 zł	48.750 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	11.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Jabłonna Nr 1524007	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
300.000 zł	75.000 zł	225.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	12.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Kuczów Lepak Nr 1524013	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
300.000 zł	75.000 zł	225.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	13.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Styków Cmentarz Nr 1524048	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
180.000 zł	45.000 zł	135.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	14.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Cmentarz Dziurów Nr 1524019	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
150.000 zł	37.500 zł	112.500 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	15.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa chodnika w Stykowie	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>

425.600 zł	212.800zł	212.800 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	16.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa chodnika w Krynkach	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2005-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
200.000 zł	100.000 zł	100.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	17.	
<i>ZADANIE</i>	Przebudowa drogi w Kuczowie ul. Wysoka, ul. Starachowicka I etap	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2005	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
200.000 zł	100.000 zł	100.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	18.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa sali gimnastycznej w Stykowie	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
1.000.000 zł	400.000 zł	600.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	19.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa budynku administracyjnego w Brodach	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
100.000 zł	100.000 zł	
<i>UWAGI</i>	Rozpoczęcie 2004-2006, zakończenie 2007-2013	

<i>L.p.</i>	20.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa bloku żywieniowego w Krynkach	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	

<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
400.000 zł	100.000 zł	300.000 zł
<i>UWAGI</i>	Rozpoczęcie 2004-2006, zakończenie 2007-2013	

<i>L.p.</i>	21.	
<i>ZADANIE</i>	Przebudowa oświetlenia na terenie gminy	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
450.000 zł	450.000 zł	
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	22.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa sali korekcyjno kompensacyjnej w Brodach	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
334.000 zł	83.500 zł	250.500 zł
<i>UWAGI</i>	Zadanie w trakcie realizacji	

<i>L.p.</i>	23.	
<i>ZADANIE</i>	Przygotowanie dokumentacyjne i budowa boiska sportowego przy SP w Adamowie	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
70.000 zł	17.500 zł	52.500 zł
<i>UWAGI</i>	Zadanie w trakcie realizacji	

4.2. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2007-2013

<i>L.p.</i>	1.	
<i>ZADANIE</i>	Odnowa wsi oraz zachowanie i odnowa dziedzictwa kulturowego	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2007-2008	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
2.440.000 zł	610.000 zł	1.830.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	2.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa zajezdni autobusowej w Brodach	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2007-2008	

<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
3.050.000 zł	762.500 zł	2.287.500 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	3.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa chodników wzdłuż dróg krajowych i powiatowych oraz gminnych	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2007-2013	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
6.874.400 zł	3.437.200 zł	3.437.200 zł
<i>UWAGI</i>	Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne	
<i>L.p.</i>	4.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa budynku administracyjnego w Brodach	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2007-2008	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
1.500.000 zł	1.500.000 zł	
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	5.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa bloku żywieniowego w Krynkach	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2004-2006	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
1.000.000 zł	250.000 zł	750.000 zł
<i>UWAGI</i>	Rozpoczęcie 2004-2006, zakończenie 2007-2013	

<i>L.p.</i>	6.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Młynek – Przymiarki	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2007	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
50.000 zł	12.500 zł	37.500 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	7.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Dziurów - Adamów Nr 1524049	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2007	

<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
300.000 zł	75.000 zł	225.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	8.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Jabłonna – Styków Nr 1524049	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2008	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
400.000 zł	100.000 zł	300.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	9.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Ruda k/szkoły nr 1524015	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2009	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
200.000 zł	50.000 zł	150.000 zł
<i>UWAGI</i>		

<i>L.p.</i>	10.	
<i>ZADANIE</i>	Budowa drogi Komorniki Polesie Lubienia Nr 1524045	
<i>OKRES REALIZACJI</i>	2010 - 2013	
<i>ODPOWIEDZIALNY</i>	Gmina Brody	
<i>NAKLADY FINANSOWE</i>	<i>BUDŻET JST</i>	<i>INNE</i>
500.000 zł	125.000 zł	375.000 zł
<i>UWAGI</i>		

5. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy Brody

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu społeczno - gospodarczego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Większość z działań przewidzianych do realizacji przez niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego wynika z założeń programowych *Strategii Rozwoju Gminy Brody, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brody, Programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami dla gminy Brody oraz Starego Rozwoju Powiatu Starachowickiego*. Są to przede wszystkim zadania, których wdrożenie należy do kompetencji władz samorządowych, jak również inne projekty, których realizacja zależy od zaangażowania władz powiatowych, lokalnej społeczności lub inwestorów zewnętrznych. Zadania te dotyczą:

- rozwoju infrastruktury komunalnej,
- rozwój infrastruktury okołorolniczej,
- aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu starachowickiego,
- ustawiczne kształcenia dorosłych (w różnych formach)
- poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez bezpośrednie inwestycje, zmiany organizacyjne, inicjatywy samorządowe itd.
- poprawa stanu zdrowotności mieszkańców poprzez profilaktykę, walkę z zagrożeniami chorobowymi, podniesienie stanu higieny
- promocja zasobów powiatu starachowickiego,
- ochrona środowiska naturalnego na terenie gminy Brody

Powyższe dokumenty są spójne z ustaleniami dokumentów programowych na poziomie regionalnym. Ich cele i zadania przewidziane do wdrożenia są zbieżne z celami dokumentów Województwa Świętokrzyskiego.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego jako cel nadrzędny stawia realizację działań służących wielostronnej poprawie warunków życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego, w tym aktywizacja gospodarcza i społeczna na obszarach wiejskich. Spójność dokumentów planistycznych na wszystkich poziomach zapewnia zrównoważony rozwój naszego kraju we wszystkich dziedzinach życia.

6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Zadania przyjęte do realizacji w ramach ZPORR objęte zostaną monitoringiem rzeczowym. Dostarczy on danych, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwi ocenę jego wykonania.

Wszystkie wskaźniki zostaną podzielone na trzy grupy:

- 1) wskaźniki produktu – obrazują rzeczowe efekty działania,
- 2) wskaźniki rezultatu – przedstawiają bezpośrednie i natychmiastowe efekty, które wynikają z wdrożenia programu,
- 3) wskaźniki oddziaływania – przedstawiają konsekwencje realizacji danego programu dla bezpośrednich beneficjentów w długoterminowej perspektywie. Oddziaływanie może odnosić się także do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i jedynie w sposób pośredni wynikających ze zrealizowanego działania.

Określone zostały następujące wskaźniki monitoringu dla zadań zdefiniowanych w Planie Rozwoju Lokalnego biorąc pod uwagę ich przynależność do poszczególnych priorytetów i działań ZPORR.

6.1. Priorytet 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów

DZIAŁANIE 1.1 Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego

WSKAŹNIKI PRODUKTU

1. Długość dróg gminnych (w km)
2. Długość chodników (w m)
3. Liczba obiektów infrastruktury drogowej (w szt.)
4. Pojemność taboru komunikacji zbiorowej (miejsca)

WKAŹNIKI REZULTATU

1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów (w ha)
2. Liczba mieszkańców gminy obsługiwana przez transport zbiorowy (osoby)

3. Liczba wypadków drogowych w gminie (w szt.)
4. Liczba zabitych i rannych w wypadkach drogowych w gminie (osoby)
5. Średni czas przejazdu transportem indywidualnym i zbiorowym pomiędzy wybranymi punktami w gminie (w min.)

WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA

1. Nakłady na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) dróg gminnych (w cenach stałych – w tys. PLN / km)
2. Liczba pasażerów korzystających z transportu publicznego (osoby)

DZIAŁANIE 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska

WSKAŹNIKI PRODUKTU

1. Długość sieci rozdzielczej wodociągów (w km)
2. Długość sieci kanalizacyjnej (w km)
3. Liczba stacji uzdatniania wody (w szt.)
4. Liczba oczyszczalni ścieków (w szt.)
5. Liczba spalarni odpadów (w szt.)
6. Liczba wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (w szt.)

WKAŹNIKI REZULTATU

1. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej (w %)
2. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (w %)

WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA

1. Ilość ścieków odprowadzonych i / lub oczyszczonych (w m³ / miesiąc)
2. Ilość zebranych odpadów (w t)

6.2. Priorytet 2. Rozwój lokalny

DZIAŁANIE 2.1 Obszary wiejskie**WSKAŹNIKI PRODUKTU**

1. Długość dróg gminnych (w km)
2. Długość sieci rozdzielczej wodociągów (w km)
3. Liczba urządzeń zaopatrzenia w wodę (w szt.)
4. Długość sieci kanalizacyjnych (w km)
5. Liczba oczyszczalni ścieków (w szt.)
6. Liczba wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (w szt.)
7. Liczba projektów kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego pod inwestycje (w szt.)

WSKAŹNIKI REZULTATU

1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku budowy i modernizacji dróg oraz uzbrojenia terenu (w ha)
2. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej (w %)
3. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (w %)

WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA

1. Wielkość migracji (saldo)
3. Ilość ścieków odprowadzonych i / lub oczyszczonych (w m³ / miesiąc)
4. Ilość zebranych odpadów (w t)

DZIAŁANIE 2.2 Obszary podlegające restrukturyzacji**WSKAŹNIKI PRODUKTU**

1. Długość dróg gminnych (w km)
2. Długość sieci rozdzielczej wodociągów (w km)
3. Liczba urządzeń zaopatrzenia w wodę (w szt.)

4. Długość sieci kanalizacyjnych (w km)
5. Liczba oczyszczalni ścieków (w szt.)
6. Liczba wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (w szt.)
7. Liczba projektów kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego pod inwestycje (w szt.)

WSKAŹNIKI REZULTATU

1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku budowy i modernizacji dróg oraz uzbrojenia terenu (w ha)
2. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej (w %)
3. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (w %)

WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA

1. Wielkość migracji (saldo)
2. Ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych (w m³ / miesiąc)

DZIAŁANIE 2.3 Lokalna infrastruktura społeczna

WSKAŹNIKI PRODUKTU

1. Liczba projektów edukacyjnych (w szt.)
2. Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne i sportowe (w m²)
3. Liczba projektów infrastruktury technicznej i sanitarnej (w szt.)

WSKAŹNIKI REZULTATU

1. Liczba uczniów korzystających z gminnych obiektów edukacyjnych (osoby)

WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA

1. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (osoby)
2. Udział osób pozostających na miejscu celem edukacji (w %)

7. Plan finansowy realizacji zadań

Plan finansowy obejmuje dwa okresy programowania: lata 2004- 2006 oraz 2007 –2013. W źródłach finansowania Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2004 – 2006 pod pojęciem „inne” są środki finansowe obejmujące zarówno fundusze przedakcesyjne (SAPARD) jak i fundusze strukturalne (ZPORR) oraz dotacje pochodząca z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach oraz z innych źródeł.

7.1. Źródła finansowania Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2004-2006

<i>NAKLADY (ŁĄCZNE)</i>	<i>BUDŻET GMINY</i>	<i>INNE</i>
39.718..536,09 zł	11.689.046 zł	28.029.490,09 zł

7.2. Źródła finansowania Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2007-2013

<i>NAKLADY (ŁĄCZNE)</i>	<i>BUDŻET GMINY</i>	<i>INNE</i>
16.314.400 zł	6.922.200 zł	9.392.200 zł

8. System wdrażania

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy ze środków strukturalnych Unii Europejskiej.

Gmina Brody realizując projekty, zobowiązuje się do przestrzegania uregulowań prawnych i Rozporządzenia z dnia 21 czerwca 1999 roku Nr 1260/1999.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

8.1. Instytucja Zarządzająca

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego będzie pełnił Urząd Gminy Brody a nadzorującą - Rada Gminy Brody.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej w ramach funduszy strukturalnych obejmuje m.in.:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów ramach Planu Rozwoju Lokalnego,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu Rozwoju Lokalnego z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu oraz przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zapewnienie przygotowania i wdrażania planu działań w zakresie informacji i promocji Planu Rozwoju Lokalnego,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego,
- przechowywanie i archiwizacja wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektów, co najmniej przez 3 lata od daty ostatniej płatności przekazanej w ramach Planu Rozwoju Lokalnego.

8.2. Instytucja Wdrażająca

Funkcję Instytucji Wdrażającej Planu Rozwoju Lokalnego będzie pełnił Referat Inwestycji, Urzędu Gminy Brody, z którym będzie współpracował Skarbnik Gminy oraz Główny Specjalista ds. Rozwoju Gminy. Referat w ramach funduszy strukturalnych będą odpowiedzialni za:

- przygotowywanie wniosków aplikacyjnych na finansowanie projektowanych zadań,
- nadzorowanie wdrażania poszczególnych projektów, w tym przygotowywanie raportów okresowych oraz rocznego raportu z realizacji projektu zawierającego ocenę oddziaływania projektu,
- wykrywanie nieprawidłowości i zgłaszanie ich do Instytucji Zarządzającej Planem Rozwoju Lokalnego,
- weryfikację wykorzystania środków,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
- przechowywanie i archiwizacja dokumentacji związanej z realizacją projektu, co najmniej przez 3 lata od daty ostatniej płatności przekazanej w ramach programu.

9. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

9.1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Za monitorowanie sposobu i przebiegu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego odpowiada Rada Gminy oraz Wójt Gminy Brody. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego oraz ewentualna interwencja w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Wójt Gminy będzie przewodniczył i zapewniał obsługę prac Komitetu Monitorującego. Komitet będzie się zbierał nie rzadziej niż raz na kwartał.

W skład komitetu Monitorującego wchodzi:

- Wójt Gminy Brody,
- przedstawiciele Instytucji Zarządzającej,
- przedstawiciele Rady Gminy Brody,
- przedstawiciele sołectw Gminy Brody,
- przedstawiciele partnerów gospodarczych i społecznych na szczeblu lokalnym.

Komitet Monitorujący może powoływać stałe grupy robocze, w szczególności do monitorowania działań o charakterze horyzontalnym.

9.2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody

Skuteczność Planu Rozwoju Lokalnego poddawana będzie bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Radę Gminy oraz Wójta Gminy Brody przy pomocy zawartych w rozdziale 6 wskaźników monitorowania.

9.3. Sposoby komunikacji społecznej

9.3.1. Informacja i promocja

Działania promocyjne i informacyjne mają na celu przede wszystkim informowanie wszystkich grup docelowych na terenie Gminy Brody o możliwościach korzystania ze wsparcia na realizację projektów w ramach środków strukturalnych UE, jak również informowania społeczności lokalnej o możliwości wsparcia finansowego w ramach poszczególnych projektów oraz o rezultatach tych działań. Uświadomienie grup docelowych w ramach funduszy strukturalnych będzie uzależnione od konsekwentnego kształtowania pozytywnego wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego.

Odpowiedzialność za rozpowszechnienie informacji o wspieranych działaniach i projektach oraz rezultatach Planu Rozwoju Lokalnego spoczywa na Urzędzie Gminy Brody.

Urząd Gminy Brody będzie zobowiązany do:

- zapewnienia dostępu do materiałów informacyjnych i formularzy aplikacyjnych potencjalnym beneficjentom i społeczności lokalnej, a także Urząd Gminy będzie punktem kontaktowym,
- informowania społeczności lokalnej o zakresie i wymiarze oraz pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy,
- zapewnienia współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu Rozwoju Lokalnego w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystania nowoczesnych technologii, takich jak:
  - Internet (Gminny Portal Internetowy Gminy Brody www.brody.info.pl)
  - poczta elektroniczna,
  - elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.
- wykorzystanie tradycyjnych środków przekazu informacji poprzez wydawnictwa, publikacje, ulotki promocyjne,
- zamieszczenie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

9.3.2. Grupy docelowe odbiorców

Działania podejmowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych (społeczność lokalna), jeśli chodzi o zakres informacji oraz użyte instrumenty w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności.

Społeczność lokalna będzie informowana na temat:

- działań związanych z wdrażaniem i wykorzystaniem środków Unii Europejskiej,

- korzyści płynących z członkostwa we Wspólnocie,
- budowania pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania,
- poparcia dla inwestycji, których ostatecznym beneficjentem będzie społeczność Gminy Brody.

Beneficjenci ostateczni to osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy. Będą to:

- jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego,
- podmioty będące jednostkami podległymi samorządowi gminnemu bądź realizujące zadania jednostki samorządu gminnego,
- podmioty gospodarcze,
- organizacje zrzeszające przedsiębiorców,
- jednostki edukacyjne,
- organizacje pozarządowe,
- inne organizacje społeczne.

9.3.3. Sposoby informowania grup docelowych odbiorców

Polityka informacyjna dla grup docelowych odbiorców będzie uwzględniać:

- czytelną informację o projektach dla beneficjentów ostatecznych z Gminy Brody,
- spotkania informacyjne organizowane przez Urząd Gminy Brody dla społeczności lokalnej,
- aktualne informacje o dostępnej pomocy z funduszy strukturalnych UE, które będą dostępne w lokalnej prasie oraz w serwisie internetowym www.brody.info.pl
- publikacje, broszury informacyjne, ulotki, reklamy, plakaty, materiały audio-wizualne, które zdecydowanie ułatwią i przybliżą wiedzę na tematy dostępnej pomocy Unii Europejskiej, możliwości jej uzyskania dla

społeczności lokalnej, a także roli Gminy Brody w zarządzaniu pomocą oraz roli Unii Europejskiej w tym procesie.

9.4. Public relations Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Brody

W Urzędzie Gminy Brody powołano głównego specjalistę ds. rozwoju gminy, który jest odpowiedzialny za kontakty i udzielanie wszelkich informacji z zakresu funduszy strukturalnych beneficjentom, jak i społeczności lokalnej Gminy Brody.